

UNIUNEA NAȚIONALĂ A BAROURILOR DIN ROMÂNIA

THE NATIONAL ASSOCIATION OF THE ROMANIAN BARS

L'UNION NATIONALE DES BARREAUX DE ROUMANIE

2-DCAJ-2024

12.02.2024

Către,

MINISTERUL FINANTELOR

AGENȚIA NAȚIONALĂ DE ADMINISTRARE FISCALĂ (ANAF)

CABINET PREȘEDINTE

Stimată Doamnă Președinte,

Având în vedere discuțiile purtate în cadrul întâlnirii care a avut loc la sediul ANAF în data de 06.02.2024, suntem în măsură să vă comunicăm următoarele:

REGIMUL JURIDIC AL ONORARIILOR ÎNCASATE DE AVOCAȚI PENTRU ACTIVITATEA PROFESIONALĂ DE ASISTENȚĂ JUDICIARĂ GRATUITĂ/AJUTOR PUBLIC JUDICIAR/EXTRAJUDICIAR

Asistența judiciară și ajutorul public judiciar/extrajudiciar sunt reglementate de dispozițiile Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată și modificată, republicată în Monitorul Oficial cu numărul 440 din data de 24 mai 2018, de dispozițiile Statutului Profesiei de Avocat aprobat prin Hotărârea Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România nr. 64/2011, modificat, publicat în Monitorul Oficial cu numărul 898 din data de 19 decembrie 2011, de dispozițiile PROTOCOLULUI privind stabilirea onorariilor convenite avocaților pentru furnizarea serviciilor de asistență juridică în materie penală, pentru prestarea, în cadrul sistemului de ajutor public judiciar, a serviciilor de asistență judiciară și/sau reprezentare ori de asistență extrajudiciară, precum și pentru asigurarea serviciilor de asistență judiciară privind accesul internațional la justiție în materie civilă și cooperarea judiciară internațională în materie penală, nr. 36390/17.06.2022, 1599/C/17.06.2022, 173-AUT-2022/17.06.2022, încheiat între Ministerul Justiției, Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Uniunea Națională a Barourilor din România (în prezent a fost încheiat un alt Protocol, care va intra în vigoare la data de 15.02.2024), precum și de dispozițiile O.U.G. nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, modificată, publicată în Monitorul Oficial cu numărul 327 din data de 25 aprilie 2008.

Legea nr. 51/1995, dispoziții relevante:

Potrivit art. 70:

- a. În cazurile prevăzute de lege, barourile asigură asistența judiciară în următoarele forme:
 - a. în cauzele penale, în care apărarea este obligatorie potrivit dispozițiilor Codului de procedură penală;
 - b. în orice alte cauze decât cele penale, ca modalitate de acordare a ajutorului public judiciar, în condițiile legii;
 - c. asistența judiciară prin avocat, acordată la solicitarea organelor administrației publice locale.
- b. În cazuri de excepție, dacă drepturile persoanei lipsite de mijloace materiale ar fi prejudiciate prin întârziere, decanul baroului poate aproba acordarea cu titlu gratuit a asistenței de specialitate juridică.

Potrivit art. 71:

- a. În cazul în care, potrivit art. 11-19 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 193/2008, cu modificările și completările ulterioare, a fost încuviințată cererea de ajutor public judiciar sub forma asistenței prin avocat, cererea împreună cu încheierea de încuviințare se trimit de îndată decanului baroului din circumscripția acelei instanțe.
- b. Decanul baroului sau avocatul căruia decanul i-a delegat această atribuție va desemna, în termen de 3 zile, un avocat înscris în Registrul de asistență judiciară, căruia îi transmite, odată cu înștiințarea desemnării, încheierea prevăzută la alin. (1). Decanul baroului are obligația de a comunica și beneficiarului ajutorului public judiciar numele avocatului desemnat. Beneficiarul ajutorului public judiciar poate solicita el însuși desemnarea unui anumit avocat, cu consimțământul acestuia, în condițiile legii.

Potrivit art. 73 alin. 1, asistența extrajudiciară prevăzută la art. 35 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 193/2008, cu modificările și completările ulterioare, se acordă de Serviciul de asistență judiciară constituit la nivelul fiecărui barou, pe baza unei cereri al cărei model se aprobă de Departamentul de coordonare a asistenței judiciare, care va cuprinde mențiuni privind obiectul și natura solicitării de asistență, identitatea, codul numeric personal, domiciliul și starea materială ale solicitantului și ale familiei sale, atașându-se înscrisuri doveditoare ale veniturilor acestuia și ale familiei sale, precum și dovezi cu privire la obligațiile de întreținere sau de plată. Cererea va fi însoțită și de o declarație pe propria răspundere a solicitantului, în sensul de a preciza dacă în cursul ultimelor 12 luni a mai beneficiat de ajutor public judiciar, în ce formă, pentru ce cauză, precum și cuantumul acestui ajutor.

Potrivit art. 75:

- a. În cadrul U.N.B.R. se organizează Departamentul de coordonare a asistenței judiciare, organ cu activitate permanentă, coordonat de un vicepreședinte al

U.N.B.R. Structura organizatorică a acestui departament se stabilește prin decizie a Comisiei permanente a U.N.B.R.

- b. Departamentul de coordonare a asistenței judiciare emite decizii și norme metodologice în limitele atribuțiilor conferite prin prezenta lege, în condițiile și cu procedura prevăzute de Statutul profesiei de avocat.

Potrivit art. 77:

În vederea organizării activității de asistență judiciară, barourile îndeplinesc următoarele atribuții:

- a. organizează serviciile de asistență judiciară atât la nivelul fiecărui barou, cât și la sediul fiecărei instanțe judecătorești;
- b. organizează și actualizează Registrul de asistență judiciară al fiecărui barou pe baza cererilor avocaților, aprobate de consiliul baroului;
- c. desemnează avocații înscriși în Registrul de asistență judiciară pentru acordarea asistenței judiciare, ținând cont de experiența profesională și de calificarea avocatului, precum și de natura și complexitatea cazului, de celelalte desemnări ale acestuia potrivit prezentei legi și de gradul de angajare al acestuia;
- d. efectuează controlul asupra acordării asistenței judiciare de către avocații din cadrul baroului;
- e. organizează și execută programe de popularizare a sistemului de asistență judiciară;
- f. îndeplinesc orice alte atribuții prevăzute de lege sau de Regulamentul-cadru pentru organizarea serviciilor de asistență judiciară.

Potrivit art. 79:

- a. Fiecare barou organizează Registrul de asistență judiciară în care sunt înscriși avocații ce pot fi desemnați pentru acordarea asistenței judiciare și a asistenței extrajudiciare.
- b. Registrul este public, se păstrează pe suport hârtie și în format electronic și se publică pe pagina de internet a fiecărui barou.
- c. Actualizarea Registrului de asistență judiciară pentru următorul an calendaristic se efectuează până la sfârșitul lunii septembrie a anului calendaristic precedent.
- d. În cazuri excepționale, în Registrul de asistență judiciară pot fi operate modificări și în cursul anului, potrivit procedurii prevăzute pentru înscrierea în registru.
- e. U.N.B.R. organizează Registrul național de asistență judiciară, constituit din registrele de asistență judiciară ale tuturor barourilor.
- f. Registrul național de asistență judiciară se publică pe pagina de internet a U.N.B.R. și se actualizează în mod automat odată cu actualizarea datelor din registrul fiecărui barou.

Potrivit art. 81:

- a. Pentru asistența judiciară acordată, avocatul desemnat are dreptul la un onorariu stabilit de organul judiciar, potrivit naturii și volumului activității desfășurate, în limitele sumelor stabilite prin protocolul încheiat între U.N.B.R., Ministerul Justiției și Ministerul Public, precum și la decontarea cheltuielilor de transport

dacă activitatea de asistență judiciară se desfășoară într-o altă localitate decât localitatea de domiciliu sau localitatea în care își are sediul profesional. Decontarea cheltuielilor de transport se face pe bază de documente justificative, care au înscrise prețul și data eliberării, cum ar fi: bonul de carburant, legitimațiile de călătorie, biletele de tren, biletele de avion, tichetele, documentele care fac dovada achitării taxelor plătite pe timpul și în legătură cu deplasarea.

- b. Prin actul de încuviințare a asistenței judiciare, organul judiciar stabilește și valoarea provizorie a onorariului avocatului.
- c. După acordarea asistenței judiciare, avocatul întocmește un referat scris cu privire la prestația avocațială efectivă, conform formularului aprobat de Departamentul de coordonare a asistenței judiciare din cadrul U.N.B.R. Referatul este supus confirmării organului judiciar, care, în funcție de volumul și complexitatea activității desfășurate de avocat, precum și în raport cu durata, tipul și particularitățile cauzei, poate dispune menținerea sau majorarea onorariului stabilit inițial.

(3¹) În situația asistenței judiciare acordate în faza urmăririi penale, dacă aceasta depășește perioada de 60 de zile, onorariul provizoriu stabilit de organul judiciar va fi plătit avocatului, urmând ca, la terminarea urmăririi penale, onorariul provizoriu să fie dedus din onorariul definitiv stabilit de organul judiciar, în baza referatului scris cu privire la prestația avocațială efectivă.

(3²) În situația în care, după încasarea onorariului provizoriu, avocatul încetează acordarea asistenței juridice anterior terminării urmăririi penale, organul judiciar dispune, în funcție de prestația avocațială efectivă, asupra onorariului convenit pentru activitatea efectiv prestată, eventualele diferențe urmând a fi restituite.

- d. Referatul confirmat potrivit alin. (3) se înaintează baroului, în vederea efectuării formalităților prevăzute de lege pentru plata onorariilor.
- e. În cazul în care avocatul este sancționat disciplinar, potrivit art. 85 alin. (1), avocatul nu va primi onorariul în asigurarea asistenței judiciare pentru care a fost desemnat, pentru acel caz.

Potrivit art. 82:

- a. Plata onorariului pentru asistența judiciară acordată se face lunar prin virament bancar, pe baza documentelor pentru decontare prevăzute la art. 81 alin. (2), avizate de consiliul baroului.
- b. Sumele necesare pentru plata onorariilor sau, după caz, a remunerațiilor pentru asistența judiciară se virează, lunar, în condițiile legii, într-un cont distinct, deschis de fiecare barou. Respectarea de către barouri a destinației fondurilor astfel virate face și obiect al controlului U.N.B.R., în condițiile stabilite de Statutul profesiei de avocat.

Potrivit art. 84:

- a. Onorariile pentru asistența judiciară acordată în oricare dintre formele prevăzute de prezentul capitol se stabilesc prin protocolul încheiat între U.N.B.R., Ministerul Justiției și Ministerul Public.

- b. Anual, onorariile pentru asistența judiciară stabilite prin protocolul încheiat între U.N.B.R., Ministerul Justiției și Ministerul Public se indexează cu rata inflației comunicată de Institutul Național de Statistică.
- c. Plata onorariilor prevăzute la alin. (1) se face în termen de 45 de zile de la data depunerii deconturilor de către barouri la organul judiciar competent. Pentru întârzierea la plată a onorariilor se calculează și se plătesc dobânzi/penalități la nivelul prevăzut de Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, cu modificările și completările ulterioare, în cazul sumelor de restituit sau de rambursat de la bugetul de stat. Plata dobânzilor/penalităților se face la cererea barourilor.
- d. Fondurile necesare pentru plata onorariilor prevăzute la alin. (1) se asigură din sumele prevăzute la art. 47 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, cu modificările și completările ulterioare.
- e. Pentru cheltuielile curente necesare funcționării serviciilor de asistență judiciară a barourilor, din sumele virate lunar pentru remunerarea avocaților, fiecare barou își constituie un fond prin reținerea a 2% din valoarea acestor sume aprobate și efectiv vărsate, conform regulilor stabilite prin Statutul profesiei de avocat. Reținerea procentului de 2% se face la achitarea efectivă a onorariului către avocatul îndreptățit.
- f. Onorariile pentru asistența judiciară acordată în oricare dintre formele prevăzute de prezentul capitol, la solicitarea organelor administrației publice locale, se acordă din fondurile acestor organe, în limitele sumelor stabilite prin protocol încheiat de fiecare barou cu acestea. În lipsa protocolului, sunt aplicabile limitele stabilite prin protocolul prevăzut la art. 81 alin. (1).

Statutul Profesiei de Avocat, dispoziții relevante:

Potrivit art. 150:

- a. În sensul Legii și al prezentului statut, prin asistență judiciară se înțelege asistența juridică acordată prin avocat.
- b. Barourile asigură asistența judiciară:
 - a. în cauzele penale în care apărarea este obligatorie potrivit dispozițiilor Codului de procedură penală sau potrivit dispozițiilor din legi speciale ori în orice altă situație în care organul judiciar consideră necesară desemnarea unui apărător din oficiu;
 - b. în orice alte cauze decât cele penale, ca modalitate de acordare a ajutorului public judiciar, în condițiile legii;
 - c. la solicitarea organelor administrației publice locale.
- c. În cazuri de excepție, dacă persoana este lipsită de mijloace materiale, iar drepturile ei ar fi prejudiciate prin întârziere, decanul baroului poate aproba acordarea de asistență judiciară gratuită.

Potrivit art. 151:

Ca formă a ajutorului public judiciar, asistența prin avocat cuprinde:

1. asistența extrajudiciară, care include acordarea de consultații în vederea inițierii ori soluționării unui litigiu pentru care legea prevede acordarea ajutorului public judiciar sau, după caz, în vederea inițierii unei proceduri judiciare, arbitrale ori administrativ-jurisdicționale în cazurile prevăzute de lege și pregătirea și întocmirea documentelor pentru inițierea unei proceduri judiciare, inclusiv a unei proceduri prealabile obligatorii sau facultative, după caz;
2. asigurarea reprezentării și asistenței procesuale în fața instanțelor judecătorești și a altor organe de jurisdicție, în condițiile legii.

Potrivit art. 154 alin. 1, la nivelul fiecărui barou se organizează serviciul de asistență judiciară.

Potrivit art. 163:

- a. Pentru asistența judiciară acordată, avocatul desemnat are dreptul la un onorariu stabilit de organul judiciar, potrivit naturii și volumului activității desfășurate, în limitele sumelor stabilite prin protocolul încheiat între U.N.B.R., Ministerul Justiției și Ministerul Public.
- b. Prin actul de încuviințare a asistenței judiciare, organul judiciar stabilește și valoarea provizorie a onorariului avocatului.
- c. După acordarea asistenței judiciare, avocatul întocmește un referat scris cu privire la prestația avocațială efectivă, conform formularului aprobat de Departamentul de coordonare a asistenței judiciare din cadrul U.N.B.R. Referatul este supus confirmării organului judiciar, care, în funcție de volumul și complexitatea activității desfășurate de avocat, precum și în raport cu durata, tipul și particularitățile cauzei, poate dispune menținerea sau majorarea onorariului stabilit inițial.
- d. Referatul confirmat potrivit alin. (3) se înaintează baroului, în vederea efectuării formalităților prevăzute de lege pentru plata onorariilor.
- e. În cazul în care avocatul este sancționat disciplinar potrivit art. 86 alin. (1) din Lege, acesta nu va primi onorariul pentru cazul concret ori pentru activitatea desfășurată.
- f. Avocatului desemnat i se decontează sumele necesare pentru cheltuielile de apărare și pentru deplasarea la locul de detenție sau reținere din altă localitate.

Potrivit art. 164:

- a. Plata onorariului pentru asistența judiciară acordată se face lunar prin virament bancar, pe baza documentelor pentru decontare prevăzute la art. 82 alin. (2) și (3) din Lege, avizate de consiliul baroului.
- b. Sumele necesare pentru plata onorariilor sau, după caz, a remunerațiilor pentru asistență judiciară se virează lunar, într-un cont distinct deschis de fiecare barou. Respectarea de către barouri a destinației fondurilor astfel virate face și obiect al controlului U.N.B.R., în condițiile stabilite de prezentul statut.

Potrivit art. 166:

- a. Onorariile pentru asistența judiciară acordată în oricare dintre formele prevăzute de prezentul capitol se stabilesc prin protocolul încheiat între U.N.B.R.,

- Ministerul Justiției și Ministerul Public, în condițiile legii.
- b. Fondurile necesare pentru plata onorariilor prevăzute la alin. (1) se asigură potrivit legii.
 - c. Pentru cheltuielile curente necesare funcționării serviciilor de asistență judiciară din cadrul barourilor, din sumele virate lunar pentru plata onorariilor cuvenite pentru asistența judiciară, fiecare barou își constituie un fond prin reținerea a 2% din valoarea acestor sume, aprobate și efectiv vărsate. Reținerea procentului de 2% se face la achitarea efectivă a onorariului către avocatul îndreptățit.
 - d. Onorariile pentru asistența judiciară acordată în oricare dintre formele prevăzute de prezentul capitol la solicitarea organelor administrației publice locale se acordă din fondurile acestor organe, în limitele sumelor stabilite prin protocolul încheiat de fiecare barou cu acestea. În lipsa protocolului sunt aplicabile limitele stabilite prin protocolul prevăzut la art. 84 alin. (1) din Lege.

Potrivit art. 168:

- a. Acordarea asistenței judiciare obligatorii se face numai ca urmare a solicitării motivate din partea instanței, a organului de urmărire penală, a organului de cercetare penală sau a organului administrației publice locale, adresată baroului. Acordarea asistenței judiciare se realizează exclusiv în baza delegației de avocat eliberate de serviciul de asistență judiciară, conform modelului prevăzut în anexa nr. III.
- b. În cazul în care se solicită acordarea asistenței judiciare gratuite de către organele prevăzute la alin. (1), decanul stabilește valoarea onorariului ce va fi suportat de partea care ar cădea în pretenții, având în vedere natura cauzei și valoarea obiectului material al acesteia.
- c. Prin decizie, decanul poate delega atribuțiile prevăzute la alin. (2) unui consilier al baroului.
- d. Avocatul desemnat să acorde asistență judiciară gratuită urmează să își îndeplinească însărcinarea în condițiile prevăzute la art. 82 din Lege, pe baza delegației eliberate de barou, conform modelului prevăzut în anexa nr. IV.

Potrivit art. 170, Avocatul desemnat să acorde asistență judiciară obligatorie are dreptul la onorariu stabilit în condițiile prevăzute la art. 85 din Lege, în raport cu natura și cu dificultatea cauzei.

O.U.G. nr. 51/2008, dispoziții relevante:

Potrivit art. 1, Ajutorul public judiciar reprezintă acea formă de asistență acordată de stat care are ca scop asigurarea dreptului la un proces echitabil și garantarea accesului egal la actul de justiție, pentru realizarea unor drepturi sau interese legitime pe cale judiciară, inclusiv pentru executarea silită a hotărârilor judecătorești sau a altor titluri executorii.

Potrivit art. 6 lit. a), ajutorul public judiciar se poate acorda în următoarele forme: a. plata onorariului pentru asigurarea reprezentării, asistenței juridice și, după caz, a

apărării, printr-un avocat numit sau ales, pentru realizarea sau ocrotirea unui drept ori interes legitim în justiție sau pentru prevenirea unui litigiu, denumită în continuare asistență prin avocat.

Potrivit art. 11:

- a. Cererea de acordare a ajutorului public judiciar se adresează instanței competente pentru soluționarea cauzei în care se solicită ajutorul; în cazul ajutorului public judiciar solicitat pentru punerea în executare a unei hotărâri, cererea este de competența instanței de executare.
- b. În cazul în care instanța competentă nu se poate stabili potrivit alin. (1), competență este judecătoria în a cărei circumscripție teritorială își are domiciliul sau reședința solicitantul.
- c. Dacă ajutorul public judiciar este solicitat într-un proces în curs, cererea sau, după caz, cererile de acordare a ajutorului public judiciar se soluționează, dacă legea nu prevede altfel, de completul investit cu soluționarea cererii principale.

Potrivit art. 22 alin. 2 și 3, Fondul pentru ajutor public judiciar se cuprinde distinct în bugetul de venituri și cheltuieli al Ministerului Justiției. Sumele reprezentând onorariile avocatului, expertului, traducătorului, interpretului, executorului judecătoresc sau mediatorului se plătesc în cont bancar, prin virament sau în numerar, prin compartimentele economice ale tribunalelor.

Potrivit art. 23, ajutorul public judiciar sub forma asistenței prin avocat se acordă conform prevederilor cuprinse în Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la asistența judiciară sau asistența judiciară gratuită.

Potrivit art. 35:

- a. Asistența prin avocat poate fi și extrajudiciară și constă în acordarea de consultații, formularea de cereri, petiții, sesizări, inițierea altor asemenea demersuri legale, precum și în reprezentarea în fața unor autorități sau instituții publice, altele decât cele judiciare sau cu atribuții jurisdicționale, în vederea realizării unor drepturi sau interese legitime. Asistența extrajudiciară trebuie să conducă la furnizarea unor informații clare și accesibile solicitantului, în conformitate cu prevederile legale în vigoare referitoare la instituțiile competente, și, dacă este posibil, la condițiile, termenele și procedurile prevăzute de lege pentru recunoașterea, acordarea sau realizarea dreptului ori interesului pretins de solicitant.
- b. Asistența extrajudiciară se acordă conform prevederilor Legii nr. 51/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Potrivit art. 37, modul de plată și nivelul remunerației avocaților pentru serviciile de asistență extrajudiciară se stabilesc prin protocol încheiat între Ministerul Justiției și Uniunea Națională a Barourilor din România.

Potrivit art. 38:

- a. Coordonarea și controlul activității de acordare a ajutorului public judiciar se fac de Ministerul Justiției.
- b. Finanțarea activității de acordare a ajutorului public judiciar se face de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Justiției. Sumele necesare ajutorului public judiciar se stabilesc anual prin legea bugetului de stat.
- c. Principalele atribuții ale Ministerului Justiției în domeniul coordonării și controlului activității de acordarea a ajutorului public judiciar sunt:
 - a. exercită controlul și asigură coordonarea, sub aspect funcțional și organizatoric, în ceea ce privește modul în care se acordă ajutorul public judiciar;
 - b. ia măsuri pentru informarea publicului cu privire la sistemul de ajutor public judiciar;
 - c. stabilește, prin protocol sau prin ordin, potrivit legii, valoarea sau, după caz, limitele onorariilor pentru acordarea asistenței de către avocat și, respectiv, pentru executorul judecătoresc;
 - d. evaluează necesitățile bugetare pentru acordarea asistenței judiciare și propune bugetul, pentru a fi inclus, separat, în bugetul Ministerului Justiției;
 - e. centralizează datele și informațiile referitoare la acordarea ajutorului public judiciar;
 - f. întocmește criteriile statistice pentru evidența datelor și informațiilor privind acordarea ajutorului public judiciar.

Protocol, dispoziții relevante:

Cuquantumul onorariilor convenite avocatului, pentru asistența judiciară gratuită, ajutorul public judiciar și extrajudiciar sunt stabilite prin PROTOCOLUL privind stabilirea onorariilor convenite avocaților pentru furnizarea serviciilor de asistență juridică în materie penală, pentru prestarea, în cadrul sistemului de ajutor public judiciar, a serviciilor de asistență judiciară și/sau reprezentare ori de asistență extrajudiciară, precum și pentru asigurarea serviciilor de asistență judiciară privind accesul internațional la justiție în materie civilă și cooperarea judiciară internațională în materie penală, nr. 36390/17.06.2022, 1599/C/17.06.2022, 173-AUT-2022/17.06.2022, încheiat între Ministerul Justiției, Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Uniunea Națională a Barourilor din România (în prezent în curs de modificare).

Potrivit art. 9 din Protocol:

- a. Referatul, întocmit de avocat și care atestă o prestație avocațială efectivă pentru care se cuvine plata onorariului va fi confirmat de organul judiciar care a dispus plata onorariului sau de conducerea autorității în fața căreia s-a desfășurat activitatea de asistență juridică, judiciară, extrajudiciară și/sau de reprezentare. Referatul, întocmit de avocat și care atestă o prestație avocațială efectivă în cauzele având ca obiect obținerea pensiei de întreținere sau a celor privind înapoierea minorului, precum și cele privind organizarea și exercitarea dreptului de vizită a minorului, în baza legislației speciale prevăzută la art. 1 alin. (1) lit. c),

va fi însoțit, după caz, de decizia decanului baroului competent teritorial, în baza căreia a fost desemnat, din oficiu, să acorde asistență judiciară gratuită. Referatul va fi însoțit de încheierea prevăzută la art. 4 alin. (1) în cazul asistenței acordate în cadrul sistemului de ajutor public judiciar.

- b. Referatul prevăzută la alin. (1) constituie document justificativ, care se înaintează baroului de către avocat, până la data de 7 a lunii imediat următoare confirmării, în vederea verificării, centralizării și avizării plății onorariului de către consiliul baroului.
- c. În cazul asistenței extrajudiciare, referatul întocmit de avocat, verificat și avizat de coordonatorul serviciului de asistență judiciară al baroului, constituie document justificativ care se înaintează consiliului baroului, în termen de 5 zile, în vederea aprobării referatelor.
- d. După verificarea și avizarea/aprobarea referatelor prevăzute la alin. (1) și (3) de către consiliul baroului, referatele centralizate sunt înaintate departamentului economico-financiar și administrativ al tribunalului sau, după caz, curții de apel, în vederea efectuării viramentelor privind plata onorariilor de către tribunal sau, după caz, curtea de apel, în contul barourilor, în condițiile prevăzute de lege. Dispozițiile se aplică în mod corespunzător și plăților efectuate din bugetul Ministerului Public.
- e. Pentru activitățile desfășurate în faza urmăririi penale, referatele prevăzute la alin. (1) și (3) se înaintează, în vederea efectuării plății, după cum urmează:
 - a. pentru dosarele penale instrumentate de Parchetele de pe lângă Judecătorii și Tribunale, Parchetului de pe lângă Tribunal;
 - b. pentru dosarele penale instrumentate de Parchetele de pe lângă Curțile de Apel, Parchetului de pe lângă Curtea de Apel;
 - c. pentru dosarele penale instrumentate de Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție;
 - d. pentru dosarele penale instrumentate de Parchetele Militare, unității de parchet unde s-a prestat activitatea respectivă;
 - e. pentru dosarele penale instrumentate de Direcția Națională Anticorupție Structura Centrală și Serviciile Teritoriale, Structurii centrale sau Serviciului Teritorial unde s-a prestat activitatea respectivă;
 - f. pentru dosarele penale instrumentate de Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism Structura Centrală și Serviciile Teritoriale, Structurii centrale sau Serviciului Teritorial unde s-a prestat activitatea respectivă;
 - g. pentru activitățile de urmărire penală prestate în Penitenciare, după regulile de mai sus, în funcție de Parchetul care instrumentează dosarul.
- f. Pentru activitățile desfășurate în alt județ decât cel de reședință al organului judiciar, la care participă avocați dintr-un alt barou decât cel de reședință, referatele prevăzute la alin. (1) și (3) se înaintează, în vederea efectuării plății, organului judiciar care instrumentează dosarul judiciar. Prevederea este valabilă atât pentru faza de urmărire penală, cât și pentru cea de instanță.
- g. Borderoul centralizator emis de barou va cuprinde toate serviciile prestate în cursul unei luni calendaristice și va fi transmis tribunalului, curții de apel sau, după caz, parchetului până la data de 10 ale lunii următoare celei în care serviciile

au fost prestate de avocați, astfel încât tribunalul sau curtea de apel să solicite fondurile necesare la Ministerul Justiției ori, după caz, parchetul să solicite Ministerului Public fondurile necesare și să efectueze plata către barou în perioada 24-30/31 ale aceleiași luni, cu respectarea prevederilor art. 84 alin. (2) din Legea nr. 51/1995. Borderoul centralizator va avea anexate referatele care vor avea rol de procese – verbale de recepție a serviciilor respective.

- h. Plata onorariilor stabilite conform prezentului protocol se face de barou către avocat, potrivit legii, în cursul lunii calendaristice în care sumele necesare au fost virate, în condițiile alin. (5), de către instanță și parchet.
- i. Pentru sumele încasate cu titlu de onorariu în baza prezentului protocol, barourile nu vor emite facturi către Ministerul Justiției și, respectiv, către Ministerul Public.
- j. Referatele și borderourile vor putea fi transmise de către barouri și prin corespondență electronică (email), semnate cu semnătură electronică potrivit legii, organul judiciar confirmând prin corespondență electronică (email) recepționarea acestora.

Raportat la cele de mai sus, se evidențiază următoarele particularități:

În cazul asistenței judiciare gratuite și a ajutorului public judiciar/extrajudiciar, în vederea încasării onorariului convenit, avocatul care a prestat activitatea întocmește un referat care va fi confirmat de organul judiciar care a dispus plata onorariului sau de conducerea autorității în fața căreia s-a desfășurat activitatea de asistență juridică, judiciară, extrajudiciară și/sau de reprezentare.

Referatul constituie document justificativ și se înaintează baroului de către avocat, în vederea verificării, centralizării și avizării plății onorariului de către consiliul baroului.

După verificarea și avizarea/aprobarea referatelor de către consiliul baroului, referatele centralizate sunt înaintate departamentului economico-financiar și administrativ al tribunalului sau, după caz, curții de apel, în vederea efectuării viramentelor privind plata onorariilor de către tribunal sau, după caz, curtea de apel, în contul barourilor, în condițiile prevăzute de lege. Dispozițiile se aplică în mod corespunzător și plăților efectuate din bugetul Ministerului Public.

Borderoul centralizator emis de barou va cuprinde toate serviciile prestate în cursul unei luni calendaristice și va fi transmis tribunalului, curții de apel sau, după caz, parchetului, care solicită fondurile necesare la Ministerul Justiției ori, după caz, la Ministerul Public și efectuează plata către barou. Borderoul centralizator va avea anexate referatele care vor avea rol de procese – verbale de recepție a serviciilor respective.

Plata onorariilor stabilite conform prezentului protocol se face de barou către avocat.

Pentru sumele încasate cu titlu de onorariu în baza prezentului protocol, barourile nu

vor emite facturi către Ministerul Justiției și, respectiv, către Ministerul Public.

Sumele stabilite în Protocol sunt sume nete, nu includ TVA. Ministerul Justiției și Ministerul Public nu plătesc TVA către instanțe și, în consecință nici instanțele către barouri și nici barourile către avocați.

Între avocatul care prestează activitatea și justițiabilul care beneficiază de această activitate nu există niciun raport juridic contractual.

Așadar, se evidențiază două etape în circuitul financiar, cu următoarele particularități:

1. **Etapa 1**, în care tribunalul, curtea de apel sau, după caz, parchetul, plătesc sumele de bani convenite către barou, fără ca baroul să emită facturi, documentele justificative fiind referatele și borderourile întocmite. Între barou, pe de-o parte și tribunal, curte de apel sau parchet, pe de altă parte, nu există niciun raport contractual, plățile efectuându-se în baza prevederilor legale și protocolare.
2. **Etapa 2**, în care Baroul plătește sumele de bani convenite către avocat. Între barou, pe de-o parte și avocat, pe de altă parte, de asemenea nu există niciun raport contractual, plățile efectuându-se în baza prevederilor legale și protocolare.

În această a doua etapă, urmează a fi clarificate două chestiuni, și anume:

1. **Avocatul este obligat să emită factură și/sau chitanță pentru sumele încasate (în funcție de modalitatea de efectuare a plății, respectiv prin transfer bancar sau în numerar) sau referatul întocmit este suficient și este considerat document justificativ?**
2. **Dacă avocatul este obligat să emită factură pentru încasarea sumelor convenite, factura trebuie să fie emisă în sistem RO e-factura?**

În speranța identificării și aplicării unor soluții juste, rămânem deschiși la dialog și vă asigurăm de întreaga noastră considerație.

Avocat dr. Traian-Cornel BRICIU
PREȘEDINTE,
UNIUNEA NAȚIONALĂ A BAROURILOR DIN ROMÂNIA

